

Voedselpark de Sonnenberg

“voedsel voor mens en dier”

Presentatie 11 december

Johan Bongers
Agnes ter Huurne

Claudia Swart
Jurjen Westra

Wie zijn we en wat willen we

- Johan Bongers en Agnes ter Huurne;
  - Beiden afkomstig van een boerderij (Oosterbeek & Buurse)
- Bijdrage leveren aan duurzame ontwikkeling – bevordering biodiversiteit.
- Locatie bekend als “maisakker” aan Hartensteinlaan ontwikkelen – transformeren tot een “voedselpark”.
  - Met respect voor oude landschapswaarde en open zichtlijnen
- Met vrienden beheer park
- Iets moois achterlaten

Wat ging er aan vandaag vooraf

- Mede initiatiefnemers plan “ecowijk” HGSO in 2021-2022
- Sinds begin 2023 opnieuw in gesprek met gemeente – verkenning mogelijkheden kleinschalig initiatief.
- Nauwkeurig “stappenplan Ruimtelijke Initiatieven gemeente Renkum” gevolgd
- Herfst 2023 pre-intake & begin December 2023 intaketafel
- Pas in juli 2024 uitslag intaketafel en adviesbrief
- (Concept) Haalbaarheidsovereenkomst gereed
- Start omgevingsdialoog gepland in Januari 2025

De locatie

- Akker op ‘voormalig’ landgoed de Sonnenberg
- Landgoed door jaren heen sterk veranderd, kleiner geworden, veel bebouwing
- Akker meer dan 60 jaar in gebruik door boer(en) Bongers.
- In landgoederenvisie 2018:
  - Ontwikkeling heeft “lage urgentie”
  - “kans” verbeteren van biodiversiteit.
  - Behoud openheid en zichtlijnen belangrijk

Het plan: opwaarderen – ontwikkelen van de huidige ‘maisakker’ tot een voorbeeld van duurzame ontwikkeling – stimuleren van biodiversiteit

Schets ontwerp intaketafel

historische moestuin

voorbeeld architectuur 2 woningen; modern, ecologisch, passend in het landgoed

voedselbos

menghaag

bosmantel

akker met oude graansoorten

Concept Agro-ecologisch voedselpark
Sonnenberg Oosterbeek
1:2000

Hyc0 Verhaagen GmbH
Landscape architect
15-11-23
www.verhaagen.de

Aanpassing na intaketafel

Biodiversiteit – voedsel voor mens en dier

Dier	Mens
Bosmantels, hagen	moestuin
voedselbos	Voedselbos en agroforestry
Graanakker, moestuinen, agroforestry	graanakker

Uitgangspunten
agro-ecologische basis
Verbetering bodemgezondheid: meer organisch materiaal - beter water vasthouden
Minimaal gebruik gewasbeschermingsmiddelen en of kunstmest
beperkt gebruik van dierlijke mest
Minder stikstof uitstoot
Vastleggen van CO ₂ .

Voedselbossen in Nederland

Start ca 2009

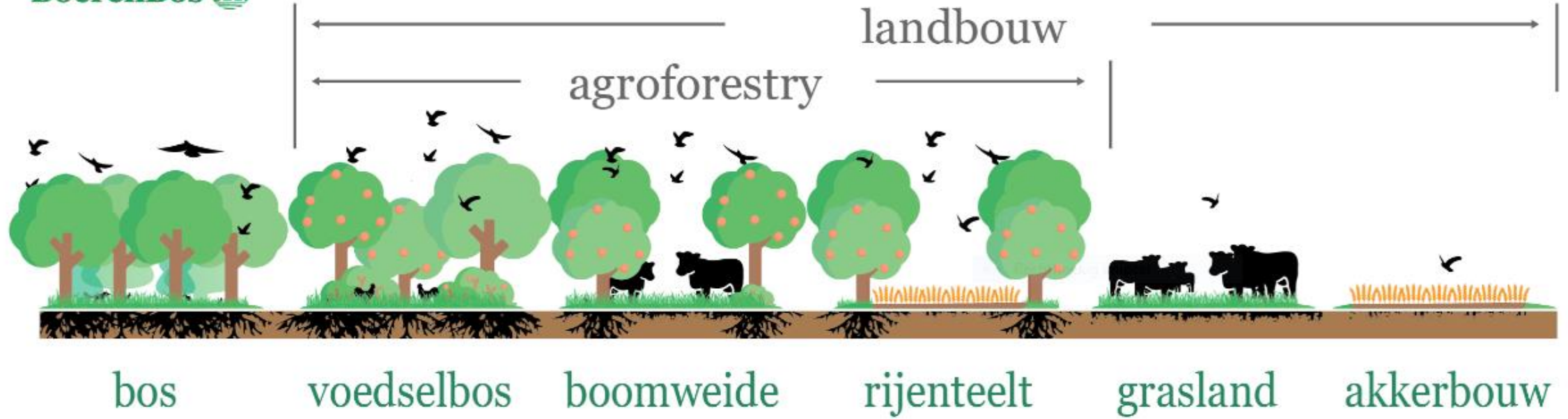
- Ketelbroek Groesbeek

Trend:

- agroforestry stijl
- buurtvoedselbossen

Floriade 2022

Schetsontwerp
“woonerf met
schuur”

Circa 2 / 3 van
het perceel
(2,7 hectare)
blijft akker

duurzame ecologische, biobased huizen

Voorbeeld
bestaand huis,
10 jaar geleden
gebouwd

ORIO
architecten

projectnaam **Agro-ecologisch voedselpark Sonnenberg**
Locatie Hartensteinlaan in Oosterbeek
opdrachtgever **Johan Bongers & Agnes ter Huurne**

www.orioarchitecten.nl
info@orioarchitecten.nl

onderwerp **Voorbeeld Ecologische woning**
Passend in het landschap
formaat **A3** schaal stadium **Schetsontwerp**

d
c
b
a
datum **15-8-2024**

projectnummer
24-538 Sonnenberg
tek en ingh uitmaak
SO1-09-01_A3

Exploitatie – borging toekomst

- Eerste vijf tot 10 jaar in eigen beheer, met inzet vrijwilligers uit omgeving
- Medebewoners – vrienden zijn partners (*o.a. verwerking vruchten-groenten middels fermenteren*)
- In gesprek met “graangeluk” voor benutting “graanakker”
- Eerste jaren herstel van bodemgezondheid – opbouw ‘park’, dus geen garanties voor “opbrengst”
- Géén directe ‘afzet’ op perceel, maar samenwerking met lokale ‘middenstand’
- Grootste gedeelte perceel blijft ‘agrarische bestemming’ en “open”, borging middels kettingbeding notarieel.
- Denkrichting onderbrengen in “stichting”

Scenario's open ruimte (omgevingsdialoog)

Schoolmoestuïn

pluktuin

vlindertuin

Moestuïn -
volkstuinten

Voorlopige planning

- Afsluiten Haalbaarheidsovereenkomst
- Omgevingsdialoog (vanaf 2^e helft januari 2025?)
- Go- no go moment
- Samenwerkingsovereenkomst
- BOPA / TAM-IMRO procedure

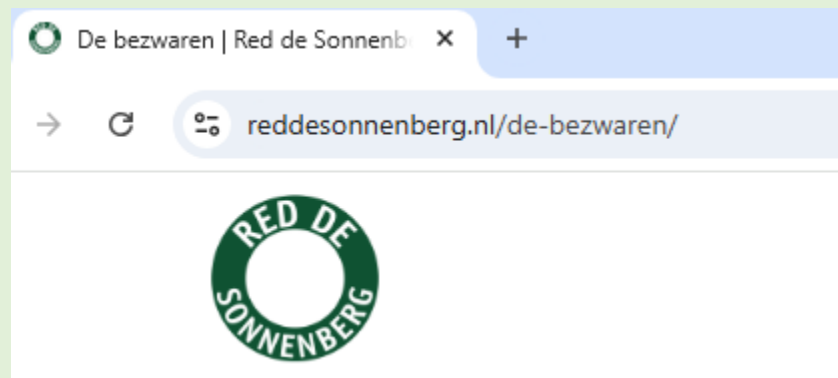

Eerdere kritiek en voorgestelde alternatieven

Het veld kan **ecologisch veel waardevoller worden ingevuld** door het als onderdeel van een stelsel van open en dichte habitats te beschouwen.

- Alternatief (hier niet uitgewerkt) is een voedselbos met open stroken t.p.v. zichtlijnen en zonder de drie vrije kavels

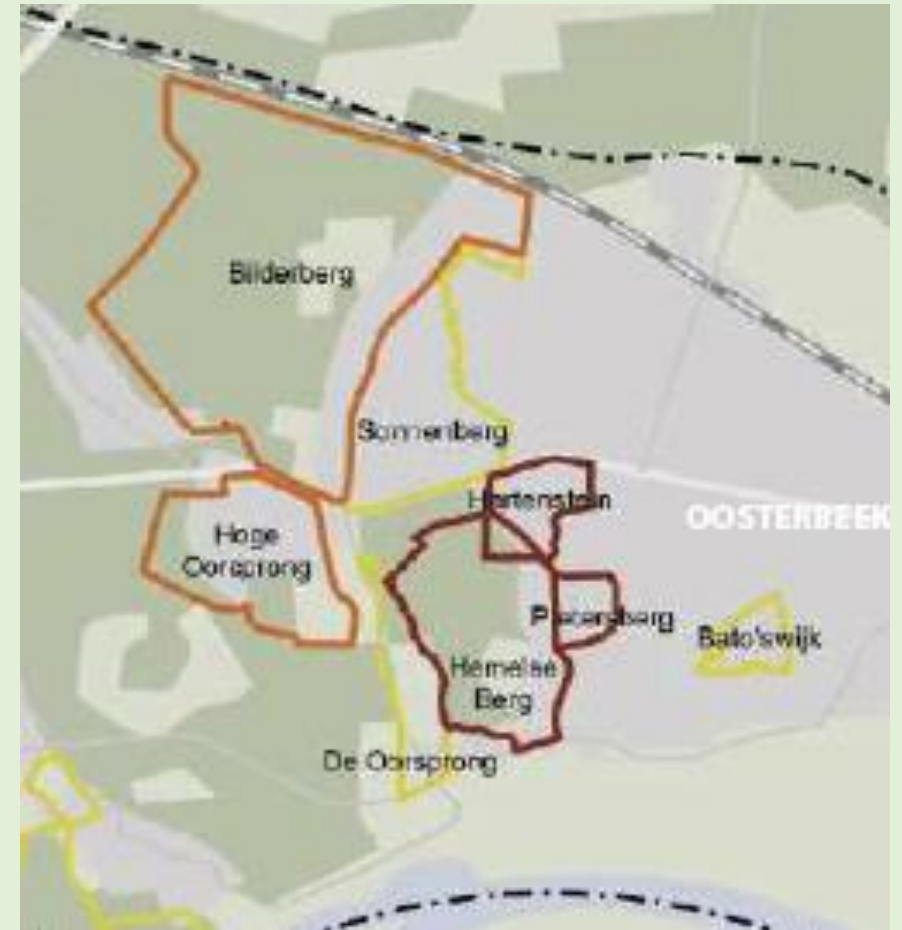

Het maisperceel kan dan getransformeerd worden tot een écht voedselbos. Er zijn meerdere initiatiefnemers die al hebben aangegeven hiermee aan de slag te willen. Met de komst van een voedselbos wordt zowel de landschappelijke waarde van het perceel als van het gehele landgoed vergroot.

Prioriteiten Landgoederenvisie 2018

Hoge urgentie –prioriteit:

- Bilderberg
- Park Hartenstein
- Hemelse berg
- Pietersberg
- Heidestein

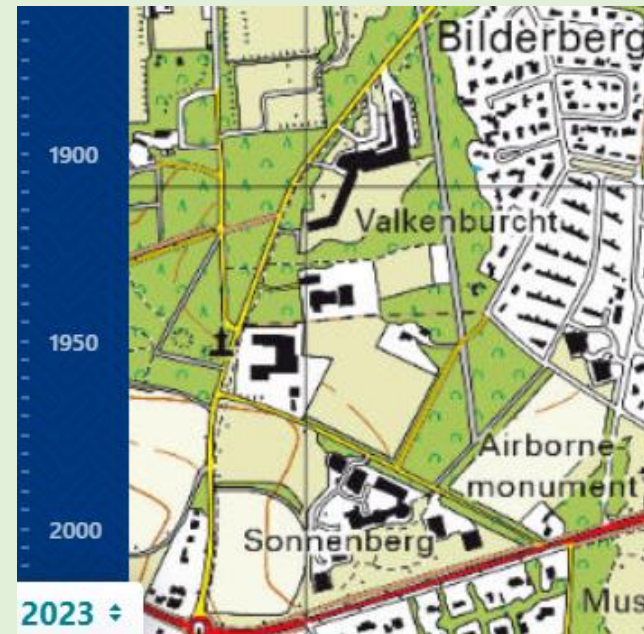
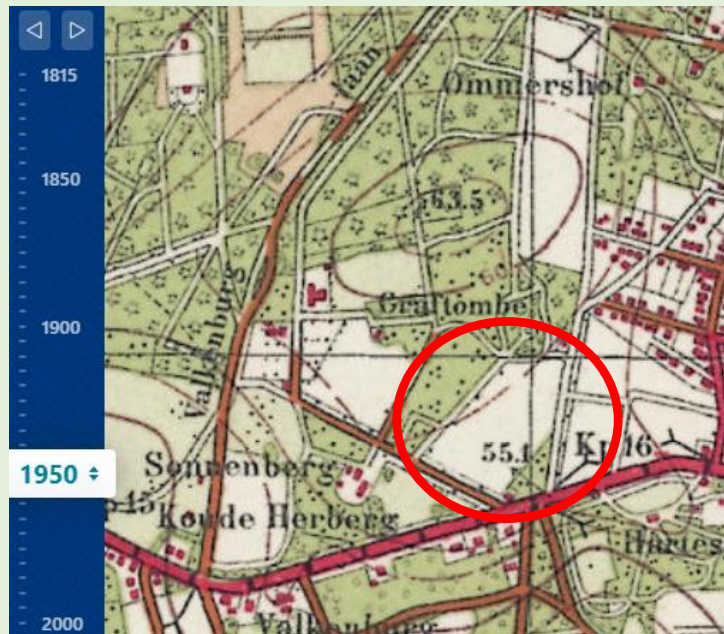

Tot slot

Oproep:

- Laten we met elkaar Oosterbeek mooier en biodiverser maken;
- Benut uw energie en “ruime financiële middelen” liever aan het steunen van de “landgoederen met hoge urgentie” voor verbetering, zoals het plan van “4 landgoederen op de helling”.

An aerial photograph showing a residential complex with several multi-story brick buildings featuring dark roofs and dormer windows. The buildings are situated in the foreground and middle ground. Behind them is a large, open green field, possibly a sports field or park. In the background, there is a dense forest of trees. The sky is overcast and grey. The text 'VRAGEN?' is overlaid in the upper center of the image.

VRAGEN?

zichtlijnen & openheid blijven. ca 8% benut voor
woonerf + ontsluiting